

Hypertenze v těhotenství

Screening a prevence v 1. trimestru

Pragmatický průvodce na základě
doporučení FIGO a iniciativy ASPRE

Petra Vysočanová
Interní kardiologická klinika
FN Brno a LF MU

EPIDEMIOLOGY

2-5 %

všech těhotenství

76 000

úmrtí matek ročně (globálně)

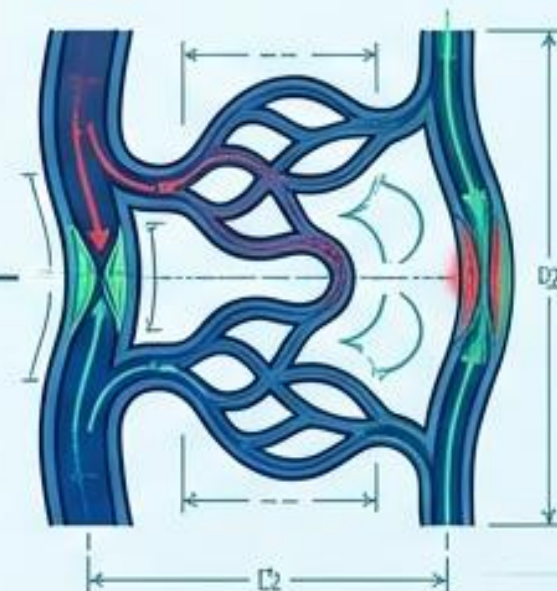
500 000

perinatálních úmrtí ročně

PATHOGENESIS

Krok 1: Příčina

Mělká invaze trofoblastu
-> Nedostatečná
remodelace spirálních
arterií.

Krok 2: Následek

Odpověď matky
-> Endoteliální dysfunkce
a nerovnováha
angiogenních faktorů.

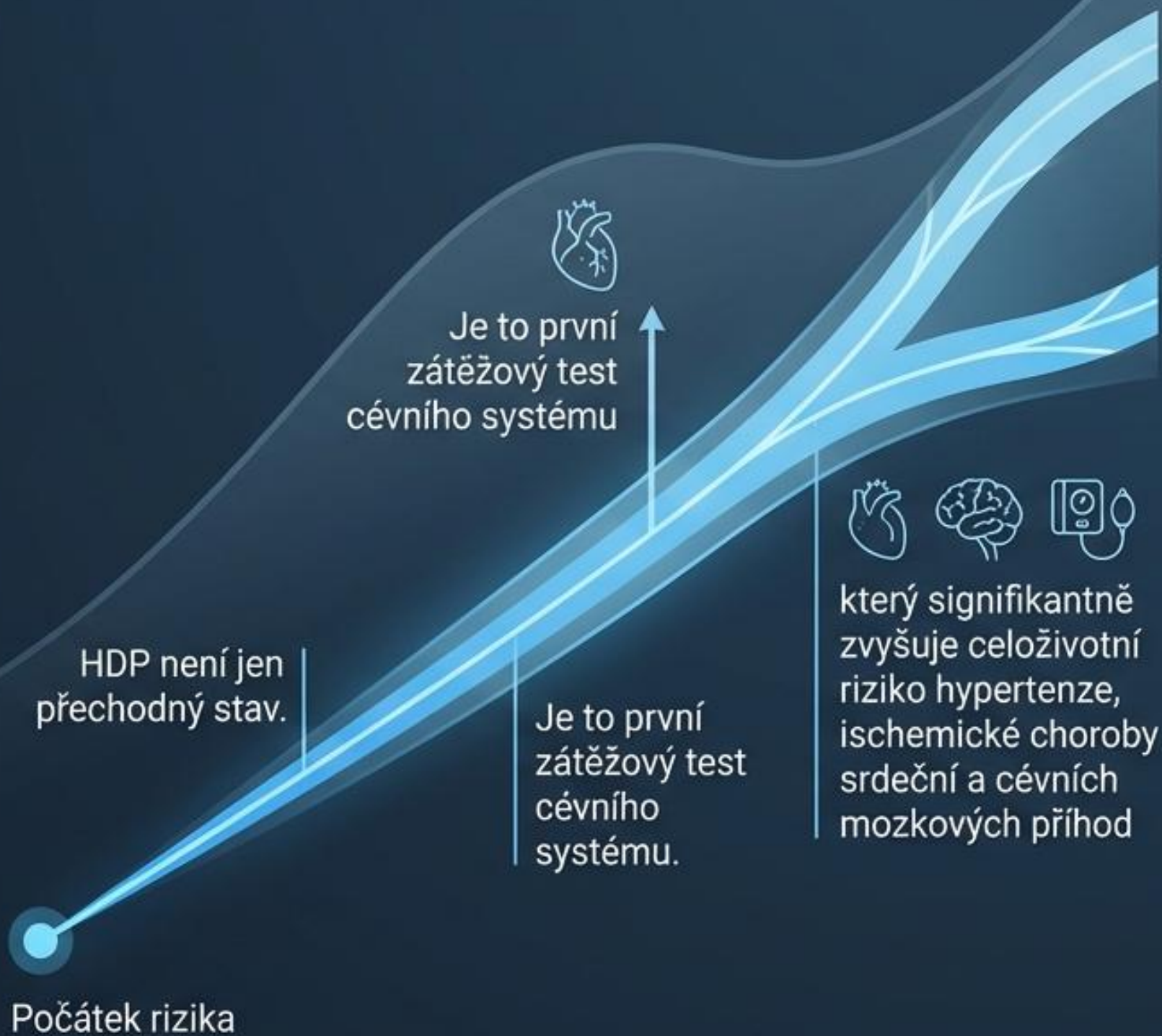

Narůstající hrozba: Epidemiologie a dlouhodobá rizika

Posun v mateřském věku

5-10 %
všech těhotenství je
zasaženo HDP.

Diagnostická kritéria a cíle

Diagnostický práh

Krevní tlak $\geq 140/90$ mmHg

Cílový TK

$< 140/90$ mmHg (ESC 2025)

Těhotenství a Hypertenze

Chronická hypertenze

Před otěhotněním nebo před 20. týdnem.

Gestační hypertenze

Po 20. týdnu, bez proteinurie.

Preeklampsie

Hypertenze po 20. týdnu + proteinurie (nebo orgánová dysfunkce / uteroplacentární dysfunkce).

Management těhotenské hypertenze:

1. Kazuistika – „mohlo to být lepší“

Demografie a Anamnéza

- Věk:** Žena, 38 let
- I. Těhotenství (2014):** Gestační diabetes mellitus (na dietě), hypertenze v závěru gravidity (korigována methyldopou).
- II. Těhotenství (10/2025):** Odeslána do specializované ambulance v 18. týdnu.

Limitace farmakoterapie

Těžká histaminová intolerance

Polyvalentní léková alergie

Vstupní klinický stav – 18. týden

Nástup hypertenze: Již od 8. týdne (zavedena terapie: Dopegyt).

Screening I. trimestru (Preeklampsie): Pozitivní (sFLT/PIGF: **68!**).

Tlakový profil (18. týden):

Ambulance
135/94 mmHg

HBPM (Doma)
140/98 mmHg

AMTK (Průměr)
137/91 mmHg

Trajektorie k preeklampsii: Těžká progrese ve III. trimestru

29+6. týden
Prudké zhoršení

31. týden
Klinická krize

Krevní tlak:
160/110 mmHg

Biomarkery: sFLT/PIGF
stoupá na 84
(Poznámka: hraniční hodnota,
pozitivita od 85)

Farmakologický management: Od poporodní krize ke stabilizaci

Bezprostředně po porodu

Klinický stav: TK se drží kolem

150/90 mmHg

i přes masivní farmakoterapii.

Masivní 4-kombinace antihypertenziv:

Methyldopa ..... **4x 2 tbl.**

Metoprolol ..... **3x 50 mg**

Nifedipin ..... **2x 40 mg**

Urapidil ..... **2x 60 mg**

Úspěšná deeskalace masivní antihypertenzní léčby u vysoce rizikové pacientky s polyvalentními alergiemi po překonání těžké preeklampsie.

Holčička

Gestační stáří 31. týdnů

Porodní váha 1710 g

**Propuštěna po 5
týdnech**

Zasláno pacientkou se souhlasem s
použitím v prezentaci pro lékaře

Nová definice preeklampsie (ISSHP)

ZÁKLAD

De novo hypertenze
sTK ≥ 140 mmHg a/nebo
dTK ≥ 90 mmHg

(po 20. týdnu,
dříve normotenzní žena)

1229:11

nebo
hypertenze
zhoršená!

Alespoň 1 ze 3 podmínek:

1. Proteinurie

(≥ 300 mg/24h nebo
PCR ≥ 30 mg/mmol)

2. Mateřská orgánová dysfunkce

(játra, ledviny, neurologické,
hematologické komplikace)

3. Uteroplacentární dysfunkce

(FGR, abnormální doppler
a. umbilicalis)

Zvýšení krevního tlaku samo o sobě k diagnóze nestačí.

Anatomie kombinovaného testu (11.–13. tt)

Přesná predikce v 11.–13. týdnu (Kalkulátor FMF)

Mateřské faktory

Věk, BMI, rasa, parita, rodinná anamnéza, komorbidity

MAP

Střední arteriální tlak. Hemodynamický profil matky.

UTPI

Pulzatilní index uterinních arterií. Biofyzikální marker placentace.

PLGF

Placentární růstový faktor. Biochemický marker angiogeneze.

Poznámka: Všechny parametry jsou převedeny na MoM (Multiples of Median) a vyhodnoceny algoritmem The Fetal Medicine Foundation jako jednokrokový proces. PAPP-A lze použít při absenci PLGF.

Změna paradigmatu: Proč nestačí jen rizikové faktory

Míra detekce předčasné PE

Starý přístup (NICE: pouze mateřská anamnéza)

39 %

(Při 10,3 % falešné pozitivě)

Nové paradigma (Bayesovský kombinovaný model FIGO/ASPRE)

77–88 %

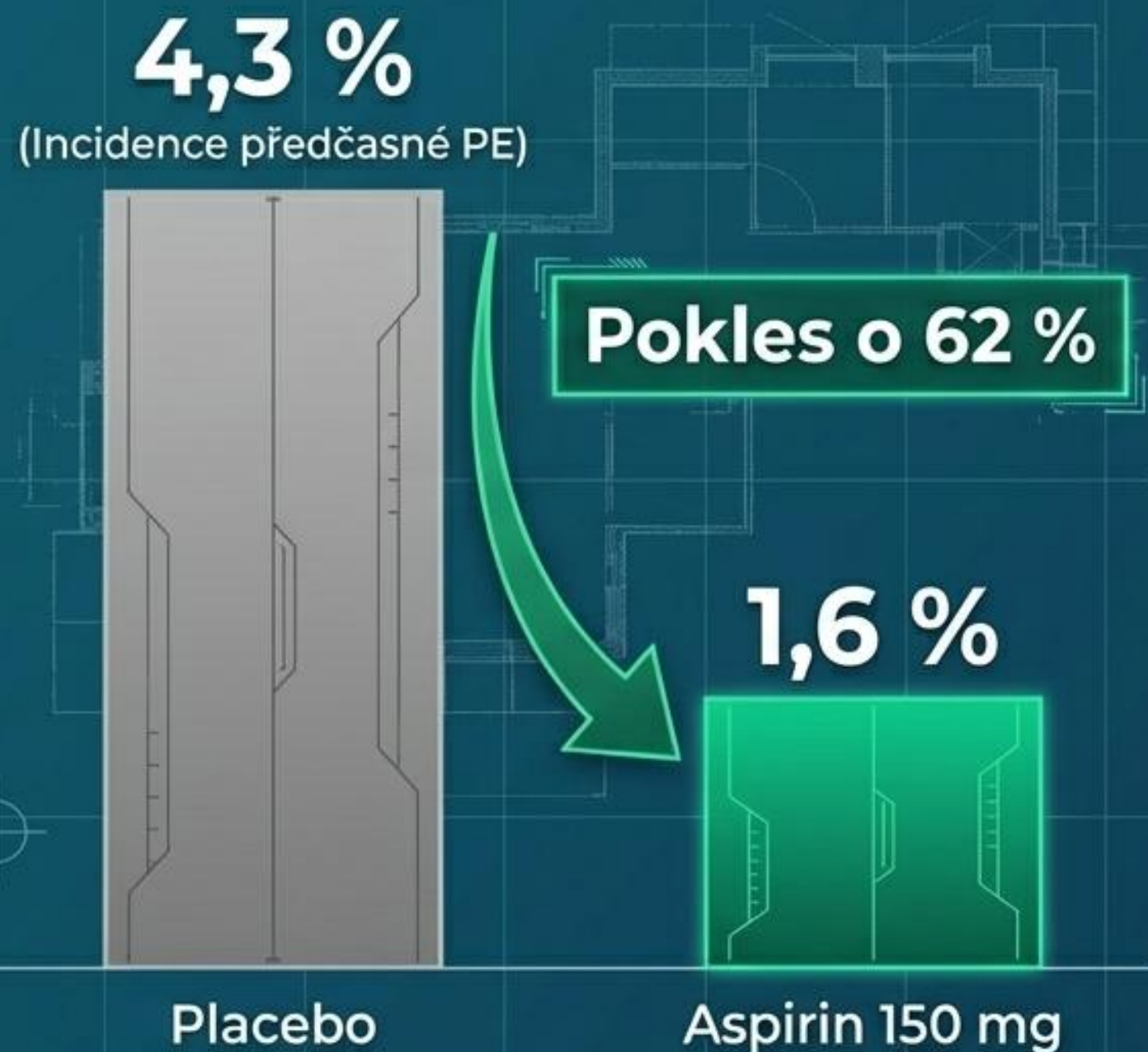
(Při ~10 % falešné pozitivě)

Nutnost přechodu na Bayesovský model

Každý rizikový faktor nelze brát jako izolovaný test. Nutná je individuální kalkulace rizika kombinací apriorního rizika (anamnéza) s biofyzikálními a biochemickými biomarkery.

Studie ASPRE: Aspirin jako klinický štít

Redukce výskytu předčasné PE o masivních 62 % u vysoce rizikové skupiny.

Až 50% snížení rizika FGR (omezení růstu plodu).

Až 60% snížení rizika perinatálního úmrtí.

Upozornění: Léčba neovlivňuje výskyt PE v termínu porodu (po 37. tt). Plošné nasazení aspirinu všem těhotným (bez screeningu) není doporučeno.

Přesný protokol dávkování Aspirinu

Zahájení: 11+0 až 14+6 tt.
(Zahájení po 16. tt je neúčinné!)

Ukončení: Do 36. týdne těhotenství
(nebo do porodu / diagnózy PE).

Dávka:

150 mg denně (minimálně 100 mg).

Časování (Kritické):

Vždy VEČER před spaním.
(Chronoterapie významně zlepšuje účinek).

Bezpečnostní poznámka: Vaginální špinění není důvodem k automatickému vysazení aspirinu. Není prokázáno zvýšené riziko abrupce placenty.

Management hypertenze v těhotenství

2. kazuistika - optimální péče o těhotnou pacientku s hypertenzí

Věk: 35 let

Riziková anamnéza
chronické hypertenze

Rok 2022 - I. těhotenství

Hypertenze a **preeklampsie** v III. trimestru.
Ukončeno v 35. týdnu.

Postpartum / Šestinedělí

Hypertenze přetrvávala i po šestinedělí.

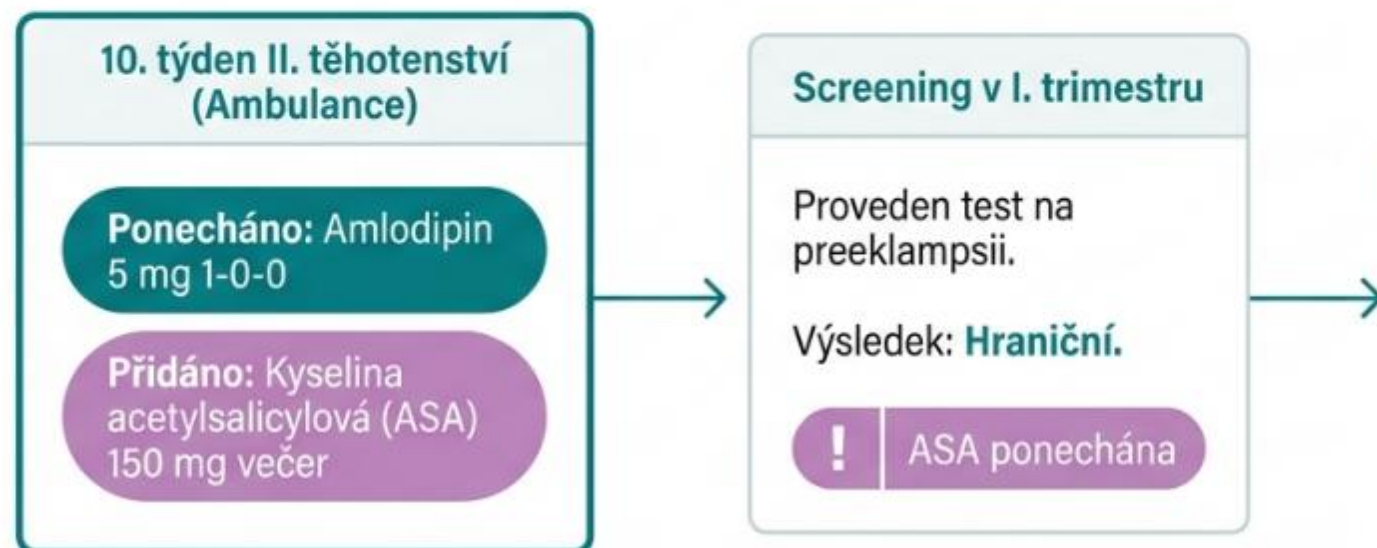
Stabilizace před II. těhotenstvím

Dobře kontrolováno na
zavedené medikaci.

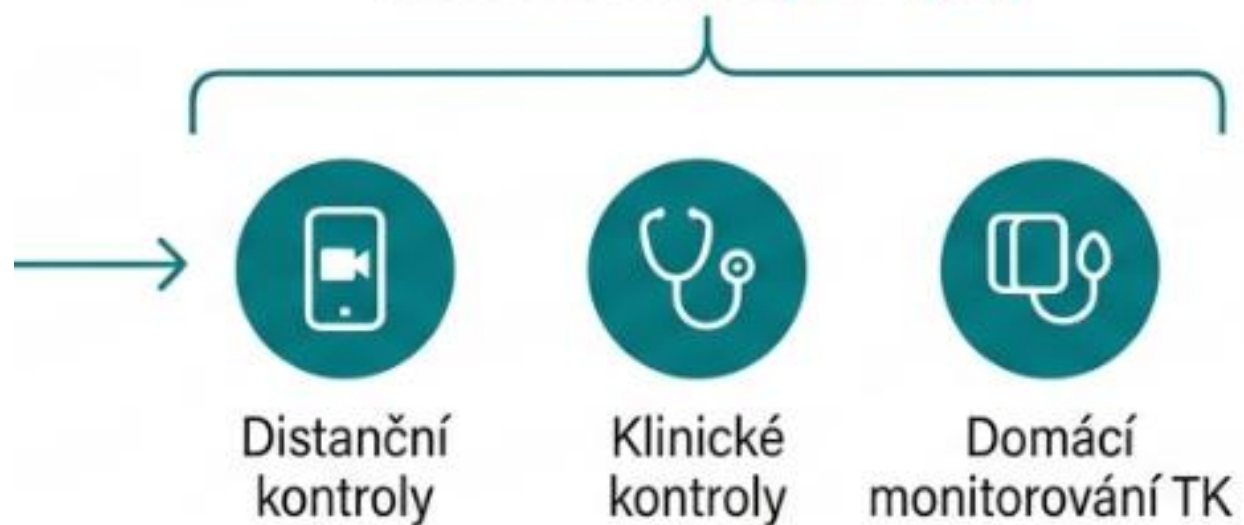

Amlodipin 5 mg (1-0-0)

Intervence v I. trimestru a plán monitoringu

Následné kontroly á 4 týdny

Postupně upravována terapie dle hodnoty TK. Po celou dobu těhotenství **dobrá kontrola TK.**

10. týden (Záchyt)

Amlodipin 5 mg (1-0-0)
ASA 150 mg (večer)

38. týden (Porod)

Amlodipin 5 mg (1-0-1)
● **Metoprolol 25 mg (1-0-1)**

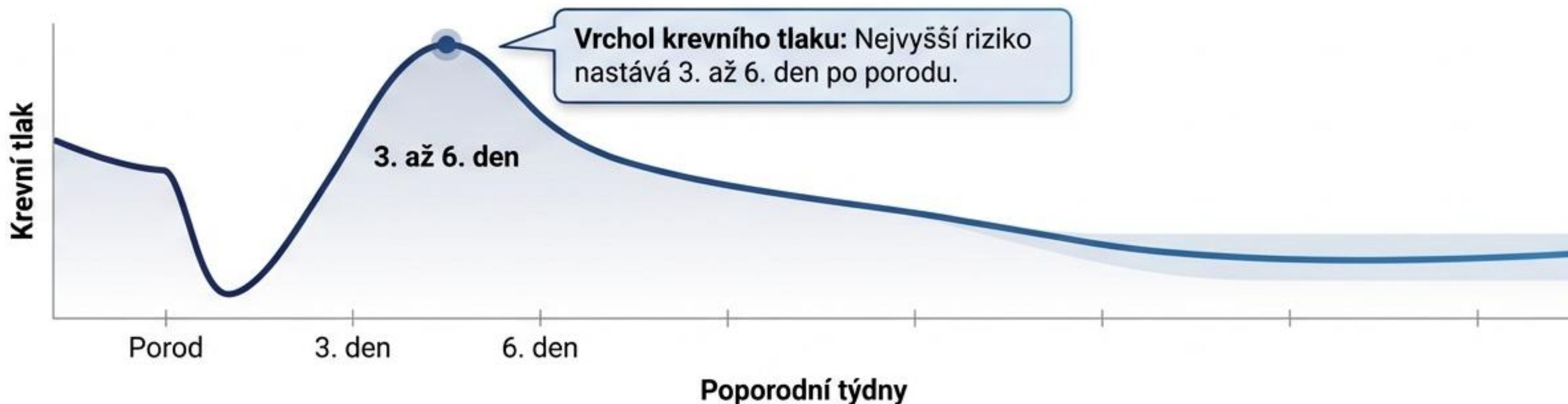

Porod v **38. týdnu** na výše uvedené kombinované medikaci.

Dítě zdravé, 3650 g.

Čtvrtý trimestr: Zrádná poporodní dynamika

Klinický management a Telemedicína

- Při těžké hypertenzi kontrola TK po 72 hodinách a znovu 7.–10. den.
- HBPM (Domácí měření TK): Klíčový nástroj pro včasnou detekci, prokazatelně snižuje rehospitalizace.

Cíl v šestinedělí

Udržet TK < 140/90 mmHg (při těžké hypertenzi v anamnéze zvážit < 130/80 mmHg).

Bezpečný přístav: Farmakoterapie a laktace

Základní pravidlo: Většina antihypertenziv přechází do mateřského mléka, ale v minimálním množství. Léčba hypertenze nesmí bránit kojení.

Léky volby (Nízký Relative Infant Dose)

Blokátory kalciových kanálů

Nifedipin, Amlodipin (nejbezpečnější).

Beta-blokátory

Labetalol, Metoprolol. (Vyhnout se Atenololu).

ACE inhibitory

Enalapril (lék volby v této třídě).

S opatrností

Diuretika (mohou ve vysokých dávkách snižovat laktaci).
ARB se nedoporučují (nedostatek dat).

Nová výchozí linie: Dlouhodobá transformace zdraví

Celoživotní plán:

- ✓ Každoroční screening krevního tlaku, lipidů a glukózy (zvláště po gestačním diabetu).
- ✓ Trvalé osvojení zdravého životního stylu (DASH dieta, pohyb).
- ✓ Plánování dalšího těhotenství s ohledem na riziko rekurence.

Management hypertenze v těhotenství: Úspěšná stabilizace vs. akutní progrese

Pacientka 1: Stabilní průběh a včasná prevence

Včasná medikace kyselinou acetylsalicylovou (ASA)

Od 10. týdne nasazeno 150 mg ASA večer pro prevenci preeklampsie.

Efektivní kombinovaný monitoring

Pravidelné kontroly každé 4 týdny kombinovaly klinické návštěvy s distančním domácím sledováním TK.

Porod ve 38. týdnu (3650 g)

Dobrá kontrola krevního tlaku umožnila fyziologický termín porodu a narození zdravého dítěte.

Srovnání klíčových parametrů

Parametr	Pacientka 1 (35 let)	Pacientka 2 (38 let)
Screening preeklampsie	Hraniční	Pozitivní (sFlt/PIGF 68)
Týden porodu	38. týden	31. týden (akutní SC)
Klíčová medikace	ASA 150 mg, Amlodipin	Dopegyt, následně 4-kombinace

Pacientka 2: Rizikový profil a akutní progrese

Pozitivní screening preeklampsie

Již v 1. trimestru zjištěna vysoká hodnota sFlt/PIGF 68, predikující vysoké riziko.

Nekontrolovatelná hypertenze (201/105 mmHg)

Ve 31. týdnu došlo k prudkému zhoršení stavu doprovázenému proteinurií a otoky.

Akutní ukončení v 31. týdnu

Pro nekorigovatelný tlak a riziko komplikací přistoupeno k okamžitému císařskému řezu.

